

2. *Voloshchuk I. P.* Formuvannya profesiinoi kompetentnosti studentiv VNZ: kompetentnisnyi pidkhid [Elektronnyi resurs] / I. P. Voloshchuk. – Rezhym dostupu : file:///C:/Users/G/Downloads/Nzspp_2014_3_7.pdf
3. *Kravets S. H.* Pedagogichni osnovy formuvannya zmistu pidhotovky kvalifikovanykh robotnykiv za intehrovanyu profesiiamy : posibnyk / S. H. Kravets, Yu. I. Kravets, N. P. Derevianko, O. H. Oliferchuk. – K. : TOV “NVP Polihrafservis”, 2014. – 152 s.
4. *Kuzmenko O. S.* Formuvannya profesiinoi kompetentnosti studentiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv z pozytsii akmeolohichnoho pidkhodu [Elektronnyi resurs] / O. S. Kuzmenko. – Rezhym dostupu : file:///C:/Users/G/Downloads/31588-59104-1-SM.pdf
5. Kontsepsiia rozvytku profesiino-tekhnichnoi (profesiinoi) osvity v Ukraini / ker. avt. kol. N. H. Nychkalo // Prof.-tekh. osvita. – 2004. – № 3. – S. 2-5.
6. *Mitina L. M.* Psikhologiya professionalnogo razvitiya / L. M. Mitina. – M. : Progress, 1998. – 267 s.
7. Tuning, Educational Structures in Europe [Електронний ресурс] // Learning out comes. Competences. Methodology. – 2001–2009. – Режим доступу : www. Relintdeusto /Tuning Project. – Назва з екрана.

Зикий Г. С. Формирования профессиональной компетентности педагога профессионального обучения.

В статье рассматриваются различные точки зрения и научные позиции ученых по проблеме формирования профессиональной компетентности студентов педагогического вуза специальности 015 Профессиональное образование профессиональной квалификации “Педагог профессионального обучения. Исследованы квалификационные характеристики должностей педагогических и научно-педагогических работников учебных заведений и специалистов в соответствии со специализацией “Транспорт” на которые могут претендовать бакалавры специальности “Профессиональное образование. Транспорт”. Представлены и обобщены содержание основных профессиональных компетенций и их структурных компонентов.

Ключевые слова: компетентностный подход, профессиональная компетентность, квалификационная характеристика, педагог профессионального обучения, профессионально-техническое образование компетенций.

Zikiy H.S. Formings of professional competence of teacher of the vocational training.

In the article the different points of view and scientific positions of scientists are examined on issue of forming of professional competence of students of pedagogical institute of higher of speciality 015 Trade education of professional qualification “Teacher of the vocational training. Qualifying descriptions of positions of pedagogical and scientifically-pedagogical workers of educational establishments and specialists are investigational in accordance with specialization “Transport” on which the bachelors of speciality can apply “Trade education. Transport”. Presented and generalized maintenance of basic professional jurisdictions and their structural components.

Keywords: competence approach, professional competence, qualifying description, teacher of the vocational training, professionally technical formation of jurisdictions.

УДК 371.378

Кільдерова Л. В.

**ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ХАРАКТЕР ТРУДОВОГО ВИХОВАННЯ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

У статті розкрито професійно-орієнтований характер трудового виховання у процесі навчально-пізнавальної діяльності та його значення у розвитку особистості учня. Визначено сутність поняття трудового виховання та актуальність вищезазначеної проблеми у контексті підготовки молоді до свідомого вибору професії та майбутньої професійної діяльності. Проаналізовано проблему професійного самовизначення особистості в сучасних умовах та психологічної готовності до праці, що полягає у розвитку індивідуальних особливостей учнівської молоді, їх реалізацію та ствердження

через надбання знань, вмінь та навичок у процесі навчально-пізнавальної діяльності, належного рівня загальноосвітньої та початкової професійної підготовки. Окреслено основні завдання трудового виховання у формуванні глибокомотивованого відношення до праці та формування відповідних якостей особистості, таких як уміння працювати в колективі, почуття самостійності та відповідальності, самоствердження; загального інтелектуального розвитку учнів за допомогою засобів трудового навчання та професійної орієнтації.

Ключові слова: *трудове виховання, професійне самовизначення особистості, індивідуальні здібності особистості, професійні інтереси, професійні нахили, професійна орієнтація.*

Одним із пріоритетних напрямів навчально-пізнавальної діяльності є надання реальних можливостей та забезпечення умов щодо реалізації трудової підготовки учнів та отримання ними стійкого позитивного відношення до праці. Зумовлюється це тим, що для школярів у процесі трудового навчання мають створюватися сприятливі умови для виявлення, формування та розвитку їх індивідуальних здібностей що, в свою чергу, буде впливати на вибір трудового завдання, виконання трудових операцій з цікавістю та прогнозованою зосередженістю на досягнення високих результатів. У такому разі старанність, акуратність, наполегливість у праці будуть вже закладені на підсвідомому рівні та реалізовуватимуться у майбутній професійній діяльності. Ці риси особистості, направлені на професійну підготовку, забезпечують можливість гідного працевлаштування у сфері матеріального виробництва та будь-якої галузі трудової діяльності. Трудове виховання та розвиток індивідуальних особливостей школярів зумовлені необхідністю їх становлення з метою підготовки учнів до активної участі у професійній та повсякденній праці в сучасних умовах економічного розвитку суспільства [3].

Основним завданням трудового виховання є формування глибоко мотивованого, зацікавленого відношення до праці та формування відповідних якостей особистості, таких як уміння працювати в колективі, почуття самостійності та відповідальності, самоствердження; інтелектуальний та фізичний розвиток учнів за допомогою засобів трудового навчання. Також створення умов для початкової професійної підготовки та виробничої праці, що дозволить учням стати на правильний шлях обрання професії. У такому разі подальша доля випускників шкіл, що матимуть усвідомлене ставлення до вибору певного виду діяльності, буде більш успішною. Учням буде набагато простіше обирати навчальний заклад та напрям підготовки, а у майбутньому, будучи фахівцями високого гатунку, витримати конкуренцію на ринку праці. Підсиленням цьому стають добре розвинені інтелектуальні можливості учнів, стресостійкість у подоланні труднощів, фізична витривалість, що допомагає становленню професійних навичок та кваліфікаційних вмінь [3].

Психологія трудового виховання у навчально-пізнавальній діяльності акцентує увагу на розвитку особливостей пам'яті та мислення школярів, що призводить до успішного засвоєння, формування та накопичення техніко-технологічних знань що, в свою чергу, має позитивний вплив на усвідомлене застосування вмінь та навичок і правильний темпо-ритм, швидкість у роботі.

Особистість з високим інтелектуальним та фізичним розвитком, як фахівець належного рівня, що відрізняється відповідальним ставленням до праці, особливо цінний для суспільства. Саме тут чітко проглядається важлива роль трудового виховання, що забезпечує розвиток індивідуальних особливостей людини до трудової діяльності та реалізації своїх можливостей та здібностей у ній задля власної та суспільної користі. А найбільш повно завдання трудового виховання виконує суспільно-корисна праця, максимально відкрита для трудової підготовки. Вона забезпечує ті умови, де можна набути високого рівня зростання майже в справжніх трудових відносинах, у діловій грі, де в командній роботі кожен відповідає за власний об'єм роботи та загальний результат в цілому [1; 6].

Правильно створені умови трудового виховання у процесі навчально-пізнавальної діяльності можуть забезпечити учню засвоєння трудових умінь та навичок і закладення

правильного ставлення до майбутньої професійної діяльності у відповідності до його психофізіологічних можливостей.

Так формується загальнокультурний рівень особистості, її соціалізація, розвиваються здібності та формуються навички щодо вирішення соціально-побутових, морально-етичних питань, можливостей проведення дозвілля [1].

Оточуюче середовище, де зростає дитина, має вагоме значення у розвитку можливостей особистості у подальшому кар'єрному зростанні, на ранніх етапах воно компенсує умови свідомого вибору майбутнього виду професійної діяльності через пасивне надання прикладів у реальному житті. Дитина спостерігає за рідними, друзями і знайомими старших членів родини, і на підсвідомому рівні робить висновки щодо вагомості та престижності певної праці, що характеризується зусиллями робітника у виконанні його роботи, ступенем прикладення інтелектуальних, моральних, духовних і фізичних сил професіонала та аналізує матеріальну винагороду за виконання певного виду діяльності. Тут також є питання, що можуть викликати сумніви щодо обрання визначеного напрямку, виду діяльності через перенесення власного відношення до особистості людини як до працівника, представника певної професії через перенесення його специфічних рис характеру на образ професіонала. Також протиріччя полягає у тому, що іноді дитина бачить, як за невелику заробітну плату фахівець майже цілодобово працює, а у інших випадках, працівник у рази менше трудиться, а матеріальні винагороди отримує дуже високі. Тоді постає питання “де бути?”, а не “ким бути?” і “яким бути?”. Тому що фахівець може реалізуватися у професійній праці, розвиватися, зростати, підійматися кар'єрними сходинками тільки тоді, коли він втілює власні професійні знання, вміння та навички, розвивається і зростає і як професіонал, і як особистість. Тоді відповідь на запитання де цей фахівець прикладає свої зусилля вирішується за результатами його діяльності, власних напрацювань у роботі та рівня надбання його духовних цінностей і матеріальних ресурсів [5;6].

Отже, середовище, де зростає дитина має, по можливості, забезпечити її повноцінну життєдіяльність та не обмежувати її розвиток, що дозволить у майбутньому, після закінчення школи, обрати правильний напрямок подальшого навчання, отримання професії, опанування певного виду діяльності та бути конкурентоспроможним фахівцем на ринку праці у цікавих для нього галузях економіки.

Виходячи з вищезазначеного, трудове виховання в сім'ї та школі, що нерозривно пов'язані між собою, має сприяти вирішенню таких важливих завдань як:

- формування інтелектуальних вмінь у праці, зацікавлене ставлення до праці;
- цілеспрямований розвиток трудових навичок з урахуванням віку учнів щодо їх формування;
- усвідомлене ставлення до виконання трудових дій і технологічних операцій;
- навчання самостійності та розвиток навичок побутового самообслуговування та допомоги старшим та меншим у родині, відповідальність у виконанні сімейних доручень;
- розвиток можливостей для прояву власної ініціативи учня у виконанні завдань;
- становлення особистості учня у процесі професійної орієнтації з опорою на загальнотрудова вміння та навички;
- створення умов початкової професійної підготовки через імітацію виробничих умов засобами гри;
- створення умов для перших професійних проб на конкретному робочому місці;
- визначення базових підприємств з можливістю їх відвідування, організації професіографічних екскурсій з метою профорієнтації та демонстрації конкретних видів діяльності;
- ознайомлення учнів із переліком професійно-технічних, спеціальних та вищих навчальних закладів;
- соціалізація учнів;

– розробка структури пропедевтичної, початкової професійної підготовки учнів старшої школи.

Сьогодні держава та сучасна наука орієнтують школу на доступність, варіативність, індивідуалізацію освітніх послуг, що можуть максимально забезпечити розвиток особистості школяра, його інтересів, нахилів та здібностей. Такі напрямки діяльності загальноосвітньої школи є пріоритетними та мають велике значення в організації освітнього середовища для максимального інтелектуального розвитку учнів. Школа завжди була і залишається не тільки стабільним джерелом, але й соціально захищеним майданчиком для отримання власного досвіду школярів [4; 5].

Трудове виховання в освітньому середовищі – поняття багаторівневе, воно включає в себе умови та учасників соціального замовлення, таких як держава, регіон, батьки, суспільні організації; реалізується за рахунок ресурсного забезпечення конкретних шкіл в якості державної установи, де враховується контингент учнів, наявність потрібних висококваліфікованих кадрів, матеріально-технічне та навчально-методичне оснащення, фінансове забезпечення. Також важливим є рівень організації власне освітнього середовища, де акцентується увага на таких поняттях, як стратегія, зміст навчання та виховання, що є в основі навчально-пізнавальної діяльності та виховної роботи; застосування освітніх технологій та аналіз їх результативності з урахуванням пізнавальних можливостей дітей.

В умовах соціально-економічних змін в нашому суспільстві, гостро постає питання про необхідність підвищення рівня професіоналізму майбутнього фахівця, у тому числі й у виробничій діяльності. Інформаційно-технологічне переоснащення виробничих потужностей з урахуванням економічної доцільності встановлює ряд вимог і, перш за все, це професійна мобільність кваліфікації майбутнього працівника [6].

У сучасній психології та педагогіці трудового виховання розроблена цілісна система, що сприяє попередній професійній підготовці особистості з розвиненими психофізіологічними якостями та здібностями, що дозволяє засвоїти мобільні, тобто здатні до переносу у різні виробничі ситуації, вміння та навички [2].

Особлива увага у процесі професійної підготовки учнів приділяється особливостям психічної діяльності людини, яка характеризується, перш за все, своєю суб'єктивністю і неповторністю.

Сучасна психолого-педагогічна наука не надає готових установок та рецептів, а навпаки, націлює на підбір інструментарію та логічних понять щодо предмету праці у процесі навчально-пізнавальної діяльності.

Тому, оволодіння педагогами механізмами формування знань, вмінь та навичок є ключовим в системі трудового виховання та розвиваючого навчання.

У нестабільні політичні та економічні часи суспільства емоційна сторона повинна бути пов'язана з раціональною, тільки тоді будуть позитивні результати підготовки молоді до самостійного життя та праці. Адже основним завданням школи є підготовка дитини до життя та майбутньої професійної діяльності. Все це є актуальним, виходячи із потреб соціально-економічного життя суспільства.

У центрі уваги трудового виховання знаходиться також вирішення задач диференційованого підходу до учнів у процесі трудового навчання та врахування їх типологічних особливостей, які складають основу для формування майбутніх професійних навиків.

Знання та розуміння індивідуальних особливостей учнів дозволяє знаходити нові, найбільш раціональні шляхи педагогічного впливу, підсилення ролі трудового виховання. Трудове навчання в системі трудового виховання, як важливий та соціально значущий предмет, направлений на соціально-трудова адаптацію учнів у процесі залучення до суспільнокорисної праці. Це також передбачає вдосконалення організації навчального процесу, наукове обґрунтування змісту навчання, рівня його методичного забезпечення [4; 5].

Головним напрямком профорієнтаційної роботи в загальноосвітній школі є виховання в учнів інтересів, розвиток нахилів та здібностей до тих видів праці, що можуть бути рекомендовані у відповідності до їх потенційних можливостей, психофізіологічних особливостей, реалізація та розвиток яких може забезпечити успішну професійну діяльність у майбутньому [3; 6].

Вирішення вищезазначених завдань ускладнюється своєрідністю самого процесу трудової діяльності, її особливої специфіки у навчально-виховному процесі.

Загальний інтелектуальний розвиток школярів, їх інтересів та готовність до виконання трудових операцій виявляється у трудовому процесі, в мислительній діяльності та закріплюється набуттям техніко-технологічних знань, вмінь та навичок.

Отже, у вирішенні проблеми визначення організаційних форм та психолого-педагогічних умов, що забезпечують формування ефективної підготовки учнів до життя та праці у контексті якісної професійної діяльності, є правильно організований процес трудового виховання у навчально-пізнавальній діяльності учнів.

Використана література :

1. Бех І. Д. Модель професіонала у контексті сучасної соціокультурної ситуації / І. Д. Бех // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2001. – № 3. – С. 57-62.
2. Лозова В. І. Теоретичні основи виховання і навчання: навчальний посібник / В. І. Лозва, Г. В. Троцько // Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – 2-е вид, випр. і доп. – Харків: “ОВС”, 2002. – 400 с.
3. Основи професіографії: навчальний посібник / С. Я. Карпіловська, Р. Й. Мелинан, В. В. Синявський, Б. О. Федоришин. – К.: МАУП, 1997. – 146 с.
4. Педагогіка: учебное пособие для студентов педагогических институтов и педагогических колледжей / под ред. П. И. Пидкасистого. – М.: Педагогическое общество России, 1998. – 640 с.
5. Педагогічне управління професійним самовизначенням учнівської молоді: метод, посібник / за ред. М. П. Тименка. – К.: Інститут проблем виховання АПН України, 1999. – 153 с.
6. Підготовка до професійного навчання і праці (психолого-педагогічні основи: навч.-мет. пос. / за ред. Г. О. Балла, П. С. Перепелиці, В. В. Рибалки. – К.: Наукова думка, 2000. – 188 с.

References :

1. Bekh I. D. Model profesionala u konteksti suchasnoi sotsiokulturnoi sytuatsii / I. D. Bekh // Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy: filosofiiia, psykhologiiia, pedahohika, sotsiolohiia. – 2001. – № 3. – S. 57-62.
2. Lozova V. I. Teoretychni osnovy vykhovannia i navchannia : navchalnyi posibnyk / V. I. Lozva, H. V. Trotsko // Khark. derzh. ped. un-t im. H. S. Skovorody. – 2-e vyd, vypr. i dop. – Kharkiv : “OVS”, 2002. – 400 s.
3. Osnovy profesiohrafii : navchalnyi posibnyk / S. Ya. Karpilovska, R. Y. Melynan, V. V. Syniavskiy, B. O. Fedoryshyn. – K. : MAUP, 1997. – 146 s.
4. Педагогіка: учебное пособие для студентов педагогических институтов и педагогических колледжей / под ред. П. И. Пидкасистого. – М.: Педагогическое общество России, 1998. – 640 с.
5. Pedahohichne upravlinnia profesiinym samovyznachenniam uchnivskoi molodi : metod, posibnyk / za red. M. P. Tymenka. – K. : Instytut problem vykhovannia APN Ukrainy, 1999. – 153 s.
6. Pidhotovka do profesiinoho navchannia i pratsi (psykholoho-pedahohichni osnovy : navch.-met. pos. / za red. H. O. Balla, P. S. Perepelytsi, V. V. Rybalky. – K. : Naukova dumka, 2000. – 188 s.

Кильдерова Л. В. Професійно-орієнтований характер трудового виховання в процесі учебно-пізнавальної діяльності.

В статті раскрыто професійно-орієнтований характер трудового виховання в процесі учебно-пізнавальної діяльності и его значення в розвитку личности учеников. Определено суть понятия трудового виховання и актуальность вышеуказанной проблемы в контексте подготовки молодежи к осознанному выбору професії и будущей професійно-орієнтованій діяльності.

деятельности. Проанализировано проблему профессионального самоопределения личности в современных условиях и психологической готовности к труду, что заключается в развитии индивидуальных особенностей учеников, их реализации та утверждения через получение знаний, умений и навыков в процессе учебно-познавательной деятельности, достойного уровня общеобразовательной и начальной профессиональной подготовки. Очерчено основные задачи трудового воспитания в формировании глубоко мотивированного, заинтересованного отношения к труду и развития соответствующих качеств личности, таких как умение работать в команде, самостоятельность и ответственность, самоутверждение; общего интеллектуального развития учеников с помощью средств трудового обучения и профессиональной ориентации.

Ключевые слова: трудовое воспитание, профессиональное самоопределение личности, индивидуальные особенности личности, профессиональные интересы, профессиональная ориентация.

Kilderova L. V. Professionally-oriented character of labour education in the process of educational-cognitive activity.

This article describes professional determination of personality namely selection of future occupation in to modern environment from prospective of preparation to professional life and conscientious work. Linkage between the person and its profession has objective to managemutual consent of personality and the job driven by trading of professional qualities to achieve better terms of life. Having in mind that personality has potential capabilities to execute certain functions, that's important to align its exchange with occupation to support in to development of professionalism. How ever society established the balance between industry needs and satisfaction of personality demands, therefore school education should support into professional orientation to lead teens in to professional determination with in modern and fast changing environment, general intellectual development of students by the help of facilities of the labour educating and professional orientation.

Keywords: labour education, professional determination of personality; selection of occupation; interest to profession; professional activities; professional orientation.

УДК 377.1

Лозовий В. З.

ОСОБЛИВІСТІ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ

В статті розглянуті питання використання технології 3D – проектування під час підготовки майбутніх спеціалістів. Наведені перспективи та можливості використання САПР в здобутті професійної підготовки. Статтю присвячено проблемі використання системи автоматизованого проектування при підготовці студентів у професійному навчанні. Розкрито доцільність використання програм САПР. Наведено основні етапи та можливості вивчення даної програми на заняттях. Доведено, що використання спеціалізованих програм дає можливість урізноманітнення форм подання інформації, типів навчальних завдань; створення навчальних середовищ, які забезпечують “занурення” студентів в уявний світ, у певні соціальні й виробничі ситуації; широке застосування засобів навчання; широкі можливості відтворення фрагмента навчальної діяльності (предметно-змістового, предметно-операційного і рефлексивного); активізація навчальної роботи студентів, посилення їх ролі як суб’єкта навчальної діяльності; посилення мотивації навчання.

Ключові слова: проектування, автоматизоване проектування, проектно-конструкторська діяльність, система автоматизованого проектування, інформаційні технології, КОМПАС.

Широкий розвиток комп’ютерних технологій в сучасному освітньому середовищі приводить до необхідності глибокого вивчення систем автоматизованого проектування (САПР). Це в першу чергу, пов’язано з великими затратами розумової праці, тобто з управлінням проектною документацією, дослідженням об’єктів і аналізом процесів, що відбуваються в них. САПР дозволяють вести проектування комплексно, починаючи з